Sosiaali- ja terveysministeriö/OHO/DITI
Porrasmaa Jari STM

22.02.2018

ASIANTUNTIJALAUSUNTO - LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNTA 23.2.2018: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI EUROOPAN UNIONIN VERKKO- JA TIETOTURVADIREKTIIVIN TÄYTÄNTÖÖNPANOON LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta on tärkeää, että yhteiskunnan kriittisten toimintojen toimintavarmuus paranee esitetyn tietoliikenteen- ja tietoturvan riskienhallinnan ja ilmoitusvelvollisuuksien kautta.

Kuten esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, on sosiaali- ja terveydenhuollon osalta jo tällä hetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä (asiakastietolaki 159/2007 ja lääkemääräyslaki 61/2007), joiden nähdään täyttävän verkko- ja tietoturvadirektiivin vaatimukset. Myös laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista (629/2010, lääkintälaitedirektiivin toimeenpano) ja EU:n lääkinnällisiin laitteisiin liittyvät asetukset 2017/745 ja 2017/746 ovat voimassa rinnakkain siirtymäkauden ajan (2020 ja 2020 asti).

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja toiminnan sertifiointi, omavalvonta ja ilmoitusvelvollisuudet
Edellä mainitut säädökset määrittelevät sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävien tietojärjestelmien sertifiointikäytännön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on vastuussa tietojärjestelmiin liittyvien olennaisten vaatimusten laadinnasta. Käytettävät järjestelmät noudattavat näitä vaatimuksia, ja ne on todennettava ennen käyttöönottoa. Sertifiointiin kuuluu Kansaneläkelaitoksen vastuulla oleva yhteistestaus ja tietoturva-auditointi Viestintäviraston hyväksymän arviointilaitoksen kanssa.
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajat ja apteekit ovat velvoitettuja laatimaan omavalvontasuunnitelman ja varmistamaan oman henkilökunnan toiminnan suunnitelman mukaisesti.
Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto (Valvira) toimii kansallisena valvontaviranomaisena hoitaen seuraavia tehtäviä: rekisteri käyttöönotetuista tietojärjestelmistä sekä poikkeusilmoitusten vastaanottaminen valmistajalta tai sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajalta. Valvira voi myös määrätä tietojärjestelmän korjauksia, käyttökiellon, valmistajaa koskevia tiedottamisvelvoitteita tai uhkasakon.

Keskeisten palvelun tarjoajien määrittäminen
Esityksen mukaan kullekin toimialalle on tarkoitus määrittää keskeiset palveluntarjoajat. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta ne olisivat tällä hetkellä sote-palveluita tuottavat organisaatiot ja kansallisista tietojärjestelmäpalveluista vastaavat toimijat eli Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus. Jatkossa maakuntien rooli sote-palveluiden järjestäjänä olisi merkittävä.

Vesihuollon häiriötilanteet
Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnitti ehdotetun säädöksen lausuntoversiossa huomiota talousveden toimittamiseen liittyvien verkko- ja tietoturvahäiriöiden menettelyihin. Nämä seikat on huomioitu ministeriöiden välisessä yhteistyössä lausuntokierroksen jälkeen.

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja kehittäminen on tärkeää. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta direktiivin mukainen sääntely on jo voimassa ja ei täten aiheuta merkittäviä vaikutuksia.